

Magisterská práce

Bc. Barbora Bradáčová: Karel Myslбек (1874–1915) a jeho tvorba

Posudek oponentky

Barbora Bradáčová velmi dobře zvolila téma své práce. O pozoruhodné osobnosti Karla Myslbecka dosud nebyla napsána obsáhlejší monografie. Kratší texty, které mu byly historiky a historičkami umění věnovány, zcela opomíjely některé aspekty jeho tvorby. Jak autorka opakovaně a oprávněně připomíná, nedokázaly například patřičně zhodnotit Myslbeckovu kreslířskou a grafickou tvorbu. Autorka ale zároveň přesvědčivě ukazuje dobovou podmíněnost podceňování Myslbeckova umění během 20. století.

Velkým kladem práce je neustálá snaha autorky dílo Karla Myslbecka důsledně kontextualizovat. V práci se setkáváme se zajímavými srovnáními, pozitivními i negativními vymezeními vůči tvorbě umělců jako Jaroslav Špillar, Joža Uprka, Hanuš Schwaiger, Max Liebermann, Hans Baluschek, Emil Holárek, Václav Hradecký, Jakub Schikaneder, Josef Jakší, Käthe Kollwitz, Helena Emingerová, Constantin Meunier. Ve svých úvahách o recepci Myslbeckova díla zohledňuje autorka dobové i pozdější diskuse o realismu a naturalismu, často ideologicky podmíněné. Zajímá ji kontext nejen umělecký a kulturní, ale také politický.

Velmi přesvědčivě odhaluje ideové zdroje Myslbeckovy tvorby a z textů Ruskina, Muthera a Šaldy vybírá vhodné citace, které její hypotézy podporují. Sympaticky se pouští do polemiky s autory, kteří se Myslbeckovou tvorbou zabývali před ní (Petr Wittlich, Zdeněk Pilař). V některých z těchto případů by ovšem bylo dobré podepřít své odlišné názory důkladnější argumentací.

Práce je chronologicky řazena, samostatné kapitoly jsou však věnovány Myslbeckovým zásadním dílům (*Černý pierot*, *Neštěstí na stavbě*). Autorka velice podnětně otevírá téma sociální tvorby, kterou v Myslbeckově případě vnímá v rámci širšího námětového vymezení a řadí do ní mimo jiné i díla z cirkusového prostředí. V případě podkapitoly Cirkus se setkáváme s autorčinými zajímavými postřehy, které by možná bylo dobré propojit se závěry, ke kterým dospěla v souvislosti s obrazem *Černý Pierot*. (A v souvislosti s umělci, kteří po první světové válce na Myslbecka navázali tím, že se rovněž zabývali cirkusovou tematikou, by bylo možné zmínit ještě Františka Tichého.)

Autorka nezůstává u pouhých popisů a při zhodnocení Myslbeckových děl se sociální tematikou dospívá k oprávněnému závěru, že „ústředním motivem není ‚dělník proletář, ale samotná lidská bída.““ (zde si citát vypůjčuje z dobového textu Williama Rittera). Důslednou kontextualizaci Myslbeckovy sociálně orientované tvorby uzavírá konstatováním, že „oproti jiným autorům tvořícím ve stejném období se nesnaží vybízet ke vzpouře vůči kapitalismu ani vzbuzovat soucit,“ a že „ve vši skromnosti zachycuje život lidí na okraji společnosti se vším, co k nim patří.“ S těmito postřehy souvisí jiný důležitý poznatek, totiž že Myslбек ve své tvorbě, nejen té sociálně orientované, věnoval vždy pozornost především individuálnímu osudu zobrazených postav.

Za přesvědčivě podanou považuji autorčinu spekulaci, že pro Myslbecka, „tichého intelektuála, který toho sám o sobě mnoho neřekl, mohla (...) jako určité komunikační

medium posloužit (...) krajinomalba, kde pomocí expresivního pojetí čar a potmělé barevnosti dával najevo své psychické rozpoložení“. V souvislosti s kontextualizací Myslbekovy krajinářské tvorby autorka vyjadřuje domněnku, že v případě námětově blízkých obrazů lomů Jindřicha Pruchy se jedná „o pouhé popisné zobrazení odlehlé části města“. S tím by se ovšem dle mého názoru dalo úspěšně polemizovat.

Velice záslužné je, že autorka v práci věnuje pozornost Myslbekovým pracím na papíře. Upozorňuje na některé konkrétní souvislosti kreseb či grafik s Myslbekovými olejomalbami. Připomíná také existenci několika dosud přehlížených akvarelů. Tyto souvislosti by v práci bylo dobré i vizualizovat. Bradáčové práce má skvělý a obsáhlý obrazový aparát, sestavený se zjevným zaujetím. Reprodukce děl jsou v něm však řazeny tak, že nedochází ke konfrontaci vzájemně souvisejících kreseb, grafik a olejomalb. V souvislosti s přílohami lze zmínit ještě výborně připravenou bibliografii, která se mimo jiné stala podpůrným aparátem pro kapitolu práce, věnovanou historii výstav a dobové kritice. Práce má také aspekt znalecký. Kromě toho, že autorka do příloh zařazuje také soupis Myslbekových děl, tak věnuje v práci také prostor omylům trhu s uměním, který občas jako díla Karla Myslbeka označuje práce na papíře od Karlova bratra, Josefa Myslbeka mladšího.

Fakt, že Myslbek ukončil svůj život sebevraždou, vedl autorku k zakončení práce kapitolou, ve které se zabývá společenským a kulturním fenoménem sebevraždy, který opět důsledně kontextualizuje a to nejen s ohledem na dobovou situaci u nás, ale v celé Evropě. Připomíná obdobný osud celé řady umělců z období přelomu 19. a 20. století.

Závěr obsahuje určitý náznak syntetizujícího zhodnocení celé práce, přesto však zůstává především shrnutím obsahu jednotlivých kapitol. Důslednější domýšlení poznatků, které pro autorku nebylo problémem na půdorysu dílčích částí práce, by v závěru práce bylo žádoucí.

V rámci drobných okrajových výtek by bylo možné zmínit skutečnost, že text práce je místy stylisticky neobratný. Mám na mysli floskule typu „velikán českého sochařství“, „svobodná vůle vedla jeho ruku“, ale také familiárnost adresování umělce jen jeho křestním jménem.

Tyto poznámky však nic nemění na tom, že Barbora Bradáčová napsala velmi kvalitní magisterskou práci, která přinesla celou řadu zajímavých poznatků a potvrdila autorčinu schopnost promýšlet zvolené téma v širších souvislostech a kriticky pracovat s primárními i sekundárními prameny. Proto práci předběžně hodnotím stupněm „výborně“.